

ΙΔΡΥΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ

1953

ρουσιάζεται έρμητικός. Ξανοίγεται δύσκολα και δυσπιστεί προς τους έπισκέπτες του. Άραγε τον θαυμάζουν άρκετά για να τον πλησιάσουν; Το βλέμμα του είναι φευγαλέο κ' έρευνητικό, κάτω άπ' τ' ά πυκνά φύδια.

Άν ξανοιχτεί, ό ποιητής κι ό σοφός ξαναγεννιούνται μαζί: ό ήθοποιός όμως δέν τους παράταει καθόλου. Ό Καβάφης διαπρέπει στο να σ' άς σέρνει σ' ένα λαβύρινθο πιότερο βυζαντινό παρά κρητικό—άπό έπιχειρήματα, σοφιστείες, άτέλειωτες παρενθέσεις, παρασύροντας και ξεστρατίζοντας διαδοχικά τό συνομιλητή του. ώς τή στιγμή που θά τον παρατήρει, μαγεμένο και κατάπληκτο άπ' αύτή τή εύλωτία κι άπ' αύτή τήν έπιδειξιούνη, στα σημεία ακριβώς που εκείνος θέλησε να τον όδηγήσει. Άλλ' όσο κι άν παρασύρεται άπ' τή συζήτηση, δέ θά δώσει ποτέ τήν έντύπωση του άπόλυτου άυτοσχεδιασμού ή συνομιλία του μοιάζει

γραμμένη, και μάλιστα σοφά, μέ όλα τ' ά σημεία τής στίξης. Ένας όμως μεγάλος όμιλητής εύκολα θά νομίσει πως ύπολογίζει τ' ά λόγια του, γιατί κανείς δέν μπορεί ν' άναμετρήσει έξωτερικά τήν άπόκλιση που χωρίζει τον γραμμένο άυτοσχεδιασμό άπ' τον άυτοσχεδίο λόγο.

Τό γοργό τουτο σκίτσο συμφωνεί ακριβώς μέ τήν ιδέα που άποκτάς άπ' τον Κωνσταντίνο Καβάφη, όταν διαβάσεις τους στίχους του: ιδέα άκόμα πιο ξεκάθαρη όταν μαθαίνεις να τον γνωρίζεις άπ' τή μετάφραση του κ. Θεοδώρου Γρίβα, που μόρεσε ν' άποδώσει μέ τήν πιο λεπτόλογη νοημοσύνη ό,τι συγχρόνως ύπάρχει συμπυκνωμένο, άπό ακριβόλογη γνώση κι άπλότητα σχεδόν λαϊκή, στην έμπνευσμένη κ' έκούσια τέχνη του τελευταίου άπ' τους μεγάλους άλεξανδρινούς ποιητές.

Μεταφρ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ

* * *

ΕΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Άπόσπασμα άπό τό ιστορικό άρθρο του Γρηγ. Ξενοπούλου, τό πρώτο που γράφτηκε για τον Καβάφη δημοσιεύτηκε στα «Παναθήναια» τής 30ής Νοεμβρίου 1903.

Άλλ' εκείνο που με συνεκλόνησε περισσότερο άπό κάθε άλλο, και μου έκαμεν έντύπωση καταπληκτική, και τό άπεστήθισα χωρίς να τό θέλω, και τό ψιθυρίζω ως βαυκάλισμα εις τ' άς άγρυπνίας του πόνου μου, κ' εύρίσκω μέσα εις αύτό τήν θλιμμένην ψυχήν μου, τήν σπαραγμένην ζωήν μου, είναι τό άπελπιστικόν, τό μοιραϊόν αύτό ποίημα που έπιγράφεται: Τείχη.

Άρκετά ποιήματα συγχρόνων ποιητών μας, άπό εκείνα που ό πολός κόσμος τ' άντιπαρέρχεται ως άκατανόητα, μ' έκαμαν έπίσης να μείνω μέ άνοικτό στόμα. Και πολλά έπίσης τ' άπεστήθισα, και εις στιγάς ρέμβης τ' ά επανελάμβανα ως μίαν ήχώ τής ίδιας μου ψυχής. Άλλ' όλίγα, πολύ όλίγα διετήρησαν τό κράτος αύτό μέχρι τέλους. Σιγά-σιγά μου έφαίνοντο έπιτηδευμένα, άνειλική, άπατηλά, κενά, και σιγά-σιγά έπαυσα να τό πιστεύω. Τ' ά «Τείχη» όμως του Καβάφη άντέστησαν εις κάθε μου άνάλυσιν. Κ' έξακολουθούν να με κατέχουν, να με περιζώνουν δρθια, άμείλικτα και θαυμάσια. Ό ποιητής μ' έφυλάκισε, μ' άιχμαλώτισε. Και άπό τήν άιχμαλωσίαν αύτήν χρονολογείται ό θαυμασμός μου. Βεβαίως δέν θά τον συμμερισθούν όλόκληρον, — ούτε τό άπαιτώ, — όσοι ήκουσαν κάποτε κρότον κτιστών ή ήχον, κ' έπρόσεξαν όταν έκτίζοντο τριγύρω των ύπουλα τείχη, και δέν άφῆκαν, οί συνετοί, να τους κλείσουν έξω άπό τον κόσμο άνεπαισθήτως... Άλλ' έγώ δέν έπρόσεξα τό έξομολογούμαι. Άφισα να πυργωθῆ τριγύρω μου ό φοβερός φραγμός, και τώρα είμαι έντελώς άνίσχυρος έναντίον του. Και όλον αύτό τό κακόν έγινε τόσον άνεπαισθήτως, ώστε θά τό άγνοούσα άκόμη, δέν θά είχα παρά μίαν άόριστον ύποψίαν τής οίκτηρας

μου τύχης, άν δέν μου τό έφανέρωνεν έξαφνα ό ποιητής, εις όλην του τήν έκτασιν, εις όλην του τήν φρίκην... Και τώρα κάθημαι και άπελπίζομαι έδω... Έ, αύτός ό ποιητής είμπορεί να μην είναι δι' έμέ κάτι τί;

Ηθελα άκόμη να σ' άς παρουσιάσω άπό τό έργον του κ. Καβάφη τις «Ψυχαις των Γερόντων», τ' ά «Άλογα του Άχιλλέως» και τον «Θάνατον του Άυτοκράτορος Τακίτου», διότι καθέν άπό αυτά έχει ιδιαίτερον χαρακτήρα. Άλλά νομίζω ότι όσα παρέθεσα είναι άρκετά να σ' άς δώσουν κάποιαν ιδέα τής πρωτοτύπου αύτης φιλοσοφικής ποιήσεως, τής τόσον νηφαλίου, μέ τό άυστηρόν και ιδιόρρυθμον ένδυμα, μέ τήν άριστοκρατικήν τεχνοτροπίαν, μέ τήν όλως προσωπικήν ύφήν, μέ τήν γλώσσαν τήν ύπενθυμίζουσαν μακρόθεν τον Κάλβον, και προπάντων μέ τήν έλλειψιν κάθε άναρμότου έλαφρότητος, κάθε άνοήτου ήχολαλιās, κάθε άπατηλού στολισματος. Τίποτε έξ εκείνων, τ' ά όποια φορτώνουν άλλα ποιήματα άερολόγων, έκφυλισμένων και ύπνοβατών, δια να κρύπτουν μόνον τήν γυμνότητά των. Ξ' Αν έκ πρώτης όψεως τ' ά ποιήματα του κ. Καβάφη φαίνονται παράξενα και πιθανόν δέν άρέσουν, είναι διότι είμεθα κακοσυνειθισμένοι μέ τ' άλλα. Άλλ' ό κ. Καβάφης όμοιάζει— άν όμοιάζει μέ κανένα— μάλλον προς τους κλασικούς, παρά προς οίονδήποτε έκ των συγχρόνων.

Νομίζω άκόμη, ότι όσα παρέθεσα είναι άρκετά δια να προκαλέσουν τήν όφειλομένην έκτίμησιν, άν όχι και να δικαιολογήσουν τον θαυμασμόν μου, προς ποιητήν, τον όποιον, μέ όλον τό όλιγόστιχόν του, θεωρώ άξιον μεγαλυτέρας προσοχής άπό πολλούς άλλους που έχουν γράψει εκατοντάπλασια.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

